NIEUWSBRIEF WERKGROEP RSAB
Februari 2021

Uitleg aan raden, staten en algemene besturen over inhoud en proces van de RES 1.0 West Overijssel

Waarom deze nieuwbrief?

Om uw werk als volksvertegenwoordiger goed te kunnen doen heeft u goede, betrouwbare informatie over de Regionale Energie Strategie (RES) nodig. Deze nieuwsbrief is bedoeld om daaraan bij te dragen, in aanvulling op de informatie die u ontvangt van uw bestuurders en die u kunt vinden op onze website www.reswestoverijssel.nl. Waar 'alles' op staat over de RES West Overijssel. In deze nieuwsbrief wordt u onder andere geïnformeerd over de foto van 1 februari 2021 van het Planbureau Leefomgeving en het besluitvormingsproces RES 1.0.

Voorwoord

Beste volksvertegenwoordiger,

De finish komt in zicht. Voor de RES breken spannende maanden aan, en dat merk je. Steeds vaker haalt de RES het nieuws, steeds vaker lees je er iets over. Toch moet de echte drukte in de politieke arena's nog losbarsten. Dat is maar goed ook, want die tijd kunnen wij als volksvertegenwoordigers benutten om ons verder te verdiepen in de RES van West-Overijssel en onze eigen opvattingen te laten rijpen. De RES, maar bovenal de inwoners van West-Overijssel, verdienen goed geïnformeerde raadsleden, Statenleden en AB-leden. Gezien de behandeling van de concept-RES heb ik daar alle vertrouwen in.

Als Regionale werkgroep doen wij ons best om de inhoudelijke verdieping te faciliteren. En we doen ons best het regionaal democratisch proces te verbeteren. In deze nieuwsbrief lees je meer over hoe de komende maanden eruit gaan zien. In het bijzonder wil ik de vinger leggen bij de dubbele behandeling van de RES 1.0 die mogelijk gemaakt wordt. Zo kan in alle gremia het debat gevoerd worden waarbij ook de politieke instrumenten ingezet kunnen, maar is het vervolgens ook mogelijk om in de tweede behandeling een besluit te nemen en daarbij mee te wegen welke instrumenten andere raden hebben ingezet. We zijn er erg blij mee dat het Bestuurlijk Platform positief op ons voorstel om dit zo te organiseren heeft gereageerd en dat er een vorm gevonden is om dit praktisch te organiseren.

De seinen voor een diepgaande en kwalitatieve behandeling van de RES 1.0 staan dus op groen!

Ruben van de Belt
Voorzitter Regionale werkgroep RSAB en raadslid in Zwolle

Wat pakt de werkgroep RSAB in 2021 op?

Er zal vooral worden ingezet op het faciliteren c.q. ondersteunen van het besluitvormingsproces RES 1.0. Ter voorbereiding zullen nog twee regionale bijeenkomsten worden georganiseerd, zodat u als volksvertegenwoordiger weet waar u straks een besluit over neemt en wat dat besluit betekent voor het uitvoeringsproces binnen het ruimtelijk beleid van de verschillende overheden.

Ook zal de werkgroep zich inzetten voor het faciliteren van sub-regionale overleggen tussen raden onderling. In samenwerking met de verschillende griffies van de betrokken raden zal dit (indien nodig) worden opgepakt.

Wat heeft de werkgroep RSAB in januari 2021 gedaan?

1. **<u>Georganiseerde Webinars</u>:**

29 januari 2021 — In deze Webinar is een korte toelichting gegeven op de vier hoekpunten ruimtelijke kwaliteit, maatschappelijke kostenefficiency, maatschappelijke acceptatie, kwantiteit en de toepassing daarvan op het afwegingskwadrant.
Verder is extra uitleg gegeven over de maatschappelijke kosten van de energiemix in relatie tot de verschillende knoppen waaraan kan worden gedraaid.

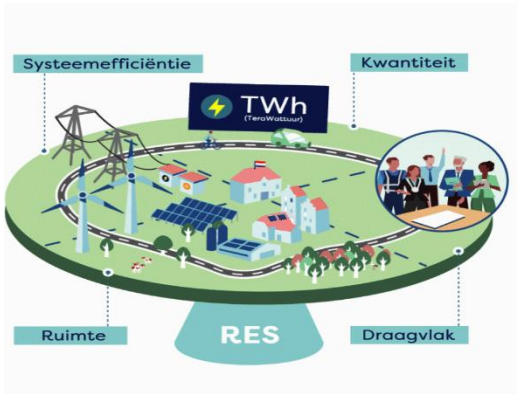

De opkomst was hoog en de volksvertegenwoordigers zijn in verschillende groepen hierover met elkaar in gesprek gegaan. Gesproken is o.a. over de energiemix, de dilemma's bij de keuzes, het betrekken van de burgers, het kostenaspect en de invloed die je daar op kan hebben en wat beter kan. Tenslotte is door de volksvertegenwoordigers de behoefte aangegeven over het organiseren van een sub-regionale overleggen tussen raden onderling over de zoekgebieden.

Verder heeft het NP RES een Serieus Game ontwikkeld die systeemefficiëntie inzichtelijk maakt. Systeemefficiëntie is één van de vier elementen die regio's meenemen in hun afwegingen. Maar hoe krijg je, als raads- of statenlid, inzicht in dit afwegingskader? En hoe kun je er zelf invloed op uitoefenen? NP RES heeft, samen met GenerationEnergy, een serious game ontwikkeld om hiermee aan de slag te gaan. In groepjes van zes tot acht mensen ga je je interactief verdiepen in dit onderwerp. De RES-regio FruitDelta Rivierenland heeft hier positieve ervaringen mee opgedaan. Wilt u meer informatie dat kan via deze link.

2. Advisering over het besluitvormingsproces:

In de eerste week van december 2020 heeft de werkgroep rsab een verzoek ingediend bij de stuurgroep om te komen tot een zorgvuldige besluitvorming en vooral om ervoor te zorgen dat er snel een realistische uitvoerbare planning voor de RES 1.0 kwam. Daarbij is dringend verzocht om het mogelijk te maken dat de volksvertegenwoordigers in twee rondes over de RES 1.0 kunnen praten.

Dit verzoek is besproken op 9 december jl. in de stuurgroep en is op 16 december jl. aan de hand van twee verschillende scenario's in het bestuurlijk platform aan de orde geweest. Vervolgens is op verzoek van Ron van der Linden procesbegeleider RES WO in januari 2021 over de haalbaarheid gesprekken gevoerd met alle griffiers. Deze gesprekken

hebben geleid tot een alternatief scenario een splitsing van het RES-document in een hoofdlijnenakkoord en een definitieve RES 1.0. En een verruiming van de deadline voor indiening RES 1.0 bij NP RES naar 9 juli a.s.

Hoe ziet de planning van het besluitvormingsproces RES 1.0 in RES West Overijssel eruit?

Op basis van de besprekingen zoals in de vorige paragraaf is aangegeven wordt het document RES 1.0 van West Overijssel gesplist in een Hoofdlijnenakkoord en in een definitieve RES 1.0. Beide documenten worden eerst bestuurlijk vastgesteld door de Colleges, Gedeputeerde Staten en Dagelijks Bestuur van het Waterschap en vervolgens ter besluitvorming voorgelegd aan de raden, staten en algemeen bestuur van het waterschap, inclusief de mogelijkheid tot het indienen van moties en amendementen.

De besluitvorming voor de raden, staten en ab's vindt in twee rondes plaats en is als volgt:

- de eerste ronde besluitvorming hoofdlijnenakkoord RES 1.0 in de maand **april 2021;**
- de tweede ronde besluitvorming over de definitieve RES 1.0 in de maand **juni met een verruiming tot 9 juli 2021**.

De gedetailleerde planning van het totale besluitvormingsproces RES 1.0 ziet er als volgt uit:

MAART 2021

- Het hoofdlijnenakkoord RES 1.0 wordt op **10 maart a.s.** door het Bestuurlijk Platform vastgesteld.
- Besluitvorming daarover binnen de Colleges, Gedeputeerde Staten en Dagelijks Bestuur van het Waterschap vindt plaats tussen **23 en 30 maart a.s.**;
- Vervolgens wordt op **31 maart a.s.** het besluit van de Colleges, GS en DB inclusief behandelvoorstel aan de raden, staten en ab's van het Waterschap voorgelegd.

APRIL 2021

- De raden, staten en ab's hebben **de maand april a.s.** om in de eerste ronde het hoofdlijnenakkoord te bespreken en daarover een besluit te nemen, inclusief de mogelijkheid tot het indienen van moties/amendementen;
- *Voorjaarsvakantie van 26 april tot en met 30 april a.s.*

MEI 2021

- *Voorjaarsvakantie van 1 mei tot en met 7 mei a.s.;*
- Op **21 mei a.s.** zal het bestuurlijk platform de definitieve tekst RES 1.0 vaststellen. De ingediende moties uit de eerste ronde over het hoofdlijnenakkoord worden hierin verwerkt.

JUNI 2021

- Op **1 juni a.s.** nemen de Colleges, Gedeputeerde Staten en Dagelijks Bestuur waterschap een besluit over de definitieve RES 1.0 en gaat dit besluit inclusief behandelvoorstel naar de raden, staten en ab's.

JULI 2021

- De raden, staten en ab's hebben tot **uiterlijk 8 juli a.s.** de tijd om een besluit te nemen over de definitieve RES 1.O., inclusief de mogelijkheid om daarover moties/amendementen in te dienen.
- Op **9 juli a.s. wordt de definitieve RES 1.0** met als bijlagen alle aangenomen moties/amendementen door de stuurgroep bij de NP RES ingediend. Zie verder de tijdlijn "Op weg naar 2030-2050", via deze link.

Toelichting op de gedetailleerde planning en procedure besluitvorming RES 1.0.

De procedure moties en amendementen kunnen op zowel het Hoofdlijnenakkoord als ook op de definitieve RES 1.0 worden toegepast. Iedere gemeenteraad kan dit zelfstandig doen, waarbij het wel zou helpen als er ook horizontaal overleg is over gelijkluidende moties.

Er wordt naar gestreefd om de besluitvorming van het Hoofdlijnenakkoord op 30 maart a.s. af te ronden. Vervolgens wordt via de Colleges, GS en DB aan de raden, staten en ab's voorgesteld ***het Hoofdlijnenakkoord vast te stellen.***

Samenvattend voor de eerste ronde geldt dus dat de ***amendementen*** vooral zijn bedoeld *als je het echt niet eens bent* met een afspraak uit het Hoofdlijnenakkoord. De ***moties*** zijn bedoeld *wanneer het gaat over wensen en bedenkingen* die er zijn bij het Hoofdlijnenakkoord.

Daarna zullen de moties en amendementen uit deze eerste ronde Hoofdlijnenakkoord worden bekeken door de stuurgroep en met een advies worden voorgelegd aan het bestuurlijk platform. Het bestuurlijk platform formuleert op basis van de vastgestelde moties en amendementen een gezamenlijk voorstel voor de Colleges, Gedeputeerde Staten en Dagelijks Bestuur van het Waterschap om te komen tot een RES 1.0.

In de 2e ronde wordt het raadsvoorstel/statenvoorstel/ab-voorstel van de RES 1.0 aangeboden. Ook daarover kunnen moties en amendementen worden aangenomen. Het door de Colleges, GS en DB voorgedragen behandelvoorstellen gaat dan over het wel/niet vaststellen van de RES 1.0. Voor eventuele vastgestelde moties en amendementen in deze ronde zal dan in het najaar een vervolgproces plaats moeten vinden. Voor moties is dat vergelijkbaar als bij de procedure van moties van wensen en bedenkingen bij de concept RES.

Voor amendementen zal, voor zover het betrekking heeft op de regionale afspraken, een voorstel worden voorgelegd aan de andere volksvertegenwoordigende organen. Dat is best wel ingewikkeld maar dat gaat de RES WO organisatie wel doen. Vervolgens worden de aangenomen moties en amendementen op 9 juli a.s. meegestuurd naar het NPRES.

Navraag bij het NPRES heeft geleerd dat landelijk wordt vastgehouden aan de datum van 1 juli, maar ook aangegeven dat er wel wat ruimte is om uit te wijken naar de eerste week van juli tot uiterlijk 9 juli a.s.. Men heeft bij het NPRES wel alle begrip voor het feit dat sommige zaken een minder inhoudelijk besluit bevatten en een meer procesmatig karakter richting RES 2.0 zullen hebben.

Wat is de uitkomst van de foto van het Planbureau voor de Leefomgeving?

De regionale aanpak werpt zijn vruchten af. Dat blijkt uit de stand van zaken (de 'foto') van het Nationaal Programma RES en de Monitor concept-RES van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), die beiden op 1 februari zijn gepubliceerd.
De concept-plannen van de regio's zijn goed onderbouwde documenten. Het kwantitatieve doel van 35 TWh in 2030 valt binnen de bandbreedte die het PBL heeft aangegeven. Maar of het doel daadwerkelijk bereikt gaat worden, is geen gelopen race. Dat zal grote inspanningen vergen en lastige, vaak politieke, regionale en nationale keuzes. Ondersteuning, open gesprek en samenwerking blijven nodig. De decentrale overheden geven, op basis van de foto en de PBL-monitor, aan dat Route35 – de verdeelsystematiek voor als de 35 TWh niet gehaald wordt – nu niet in werking hoeft te treden. Wel lijkt het een goed idee om de verfijning van de criteria in deze systematiek af te maken. Route35 blijft 'stand-by' tot de RES 1.0 er ligt.

Wilt u graag meer weten dat kan via deze links: Foto februari 2021 (regionale-energiestrategie.nl); https://www.pbl.nl/publicaties/monitor-concept-res. Verder wordt hieronder per thema een korte toelichting van de foto (stand van zaken van 1 februari 2021) gegeven.

Voortzetten samenwerking en ondersteuning is nodig

In het Klimaatakkoord is gekozen voor zorgvuldige afweging: passen de ideeën voor zonne- en windenergie in de ruimte en op het energienet? Is het acceptabel voor inwoners? Dat is geen simpele puzzel. De RES 1.0 die voor 1 juli door volksvertegenwoordigers wordt vastgesteld, is een belangrijke stap. Ook zijn er nog stevige uitdagingen, knelpunten en afwegingen. Deze vragen om actie en keuzes van álle partijen – rijk, provincies, gemeenten, waterschappen, netbeheerders, energiecoöperaties, maatschappelijke organisaties, energiebedrijven – en dus om een stevige voortzetting van de samenwerking. De RES vraagt om langjarige inspanningen willen we de doelstelling realiseren. Ondersteunen van de regio's blijft daarom nodig.

Betrokkenheid inwoners neemt toe

Het gesprek met inwoners in regio's vindt steeds vaker en intensiever plaats, blijkt uit onderzoek. Jongeren hebben, via JongRES, steeds vaker een plek in werk- en stuurgroepen. Na de RES 1.0 stopt het gesprek met de omgeving niet, het is een continu proces dat doorgaat tot 2030. Zoekgebieden worden locaties en locaties worden concrete energie initiatieven.

Bij elke stap worden inwoners betrokken. Het overgrote deel van de regio's (90%) is van plan om in de RES 1.0 ambities voor 50% lokaal eigendom op te nemen. Informeren, goed luisteren naar de belangen en behoeften van inwoners en ruimte geven aan eigenaarschap blijft essentieel.

Nog zoeken naar plekken voor zonne- en windenergie

Ruimtelijke inpassing en kwaliteit heeft in alle regio's aandacht. De mate van uitwerking van zoekgebieden verschilt. Het zoeken naar koppeling met andere opgaven staat vaak nog aan het begin. Vrijwel alle regio's benoemen een voorkeursvolgorde voor zon en willen parkeerplaatsen, stortplaatsen etc. maximaal benutten. Tijdige verankering van de RES in het ruimtelijk juridisch kader vraagt aandacht.

Energienetwerk

Het opwekken van duurzame energie vraagt – voor de hele energietransitie – om extra capaciteit van het energiesysteem. Het grote aandeel nieuwe zonne-energie ten opzichte van windenergie is ongunstig voor het energiesysteem. 35 TWh in 2030 valt binnen de door het Planbureau voor de Leefomgeving benoemde bandbreedte, maar de kosten kunnen flink verschillen, afhankelijk van de plek, tijd en technieken. Een gedragen afwegingskader voor het prioriteren van netaansluitingen voor projecten is nodig.

Maatschappelijke kosten en baten

Vrijwel alle regio's hebben zicht op de kosten voor de netinfrastructuur omdat de netbeheerders hier analyses voor maken. Zo'n 25-30% van de regio's heeft inzicht in de projectenkosten voor zon en wind. De helft van de regio's geeft aan globaal zicht te hebben op de maatschappelijke baten: vermindering energielasten, behoud van geldstromen voor de regio en werkgelegenheid. Dat laatste vraagt om inzet op een toekomstgerichte arbeidsmarkt en scholing voor de banen van morgen. In de meeste regio's wordt nog uitgewerkt hoe de financiering van de RES-plannen vorm krijgt.

Warmte

In de regioplannen worden warmtebronnen in beeld gebracht, waarmee wijken en gebouwen van het aardgas af kunnen. Dat gebeurt regionaal, omdat het kan zijn dat verschillende gemeenten van dezelfde warmtebron gebruik willen maken**.** Alle regio's zijn gestart met het opstellen van deze zogenoemde Regionale Structuur Warmte, maar de mate van uitwerking verschilt.

Knelpunten en oplossingen

Elke regio geeft aan wanneer er knelpunten zijn die ambities voor het opwekken van duurzame energie in de weg staan. Het Nationaal Programma RES constateerde zeven onderwerpen die nationaal aandacht behoeven: Energie in Natuur, Energie op overheidsgronden en gebouwen, Netcapaciteit, SDE en maatschappelijke belangen, Warmte, Windbelemmeringen (Radar, Hoogte, Veiligheid, Geluid), en Zon op daken. Er zijn vier onafhankelijke werkgroepen gestart met de belangrijkste partijen. Zij werken intensief aan mogelijke oplossingsrichtingen voor middellange en lange termijn. Deze adviezen zijn inmiddels gepubliceerd: Werkgroepen Kansen en Knelpunten presenteren adviesrapport .

Besluitvorming over RES 1.0 en verder

Gemeenteraden, Provinciale Staten en de algemeen besturen van de waterschappen hebben het laatste woord over de regioplannen: de RES 1.0. Besluitvorming vindt dit voorjaar plaats. Lang niet alles zal dan zijn uitgekristalliseerd. De energietransitie, en daarmee ook de RES, gaat door na 1 juli 2021. De RES wordt verankerd in het ruimtelijk beleid van overheden,

bijvoorbeeld in een structuur- of omgevingsvisie. Ook daar gaat het gesprek met de omgeving en het afwegen van belangen door. Alleen samen brengen we de RES van strategie naar uitvoering.
(Bron NP RES)

Welke Webinars zijn en worden georganiseerd door NP RES en Democratie in Actie?

Positie volksvertegenwoordigers in de RES
Dit voorjaar wordt de RES 1.0 ter besluitvorming voorgelegd aan gemeenteraden, Provinciale Staten en algemeen besturen van de waterschappen. Hoe kun je als volksvertegenwoordiger je democratische rol hierin optimaal vervullen? Welke instrumenten staan je daarbij ten dienste? Hoe kun je leren van andere regio's? Deze Webinar is op 14 januari jl. gehouden.
Kijk hier het Webinar over positie volksvertegenwoordigers in de RES terug.

Participatie en de Energietransitie
Naar aanleiding van deze Webinar zijn enthousiaste reacties ontvangen van volksvertegenwoordigers. Deze Webinar is gehouden op donderdag 4 februari jl. en kunt u terugkijken via deze link. Vanuit onze RES heeft Els Holsappel (projectleider communicatie en participatie) een bijdrage aan deze Webinar geleverd.
Het RES-traject kent een doorlooptijd tot 2030 en heeft een dynamisch karakter: de RES wordt elke 2 jaar geactualiseerd.
Dat houdt in dat ook na de vaststelling van de RES 1.0 volop participatie zal plaatsvinden bij de borging van de RES-plannen binnen de instrumenten van de Omgevingswet én bij het verlenen van de Omgevingsvergunningen.
Wilt u meer weten over participatie bekijk deze via de online leeromgeving voor volksvertegenwoordigers van de NP RES of kijk naar praktijkvoorbeelden uit andere regio's.

Regiodemocratie en de RES op donderdag 4 maart a.s. van 19.30 tot 20.30 uur

Op donderdag 4 maart a.s. wordt het Webinar over het thema 'Regiodemocratie en de RES' georganiseerd. Het gesprek zal gaan over de dilemma's, maar ook over de kansen van 'regiodemocratie'.

Actuele vragen zijn:

- Hoe positioneer je je als volksvertegenwoordiger in de politiek-bestuurlijke context van een RES-regio?
- Hoe zorg je enerzijds voor de belangen van jouw gemeente/provincie/waterschap en draag je bij aan een RES waarbij de goede afwegingen zijn gemaakt die bijdragen aan de energietransitie in jouw regio?
- Hoe stel je goede kaders voor het besluitvormingsproces en vindt er regionale afstemming met andere volksvertegenwoordigers plaats over de RES?

Ruben Maes interviewt onder meer Prof. dr. Martijn van der Steen, adjunct-directeur NSOB, volksvertegenwoordiger Maartje Lof, D66-gemeenteraadslid in Olst-Wijhe (lid van de werkgroep RSAB van de regio West-Overijssel) en bestuurders uit de regio's over 'regiodemocratie'. Echt een aanrader. Meld je aan via deze link: https://lnkd.in/erZsgqQ.
(Bron NP RES en Democratie in Actie)

Welke regionale bijeenkomsten voor volksvertegenwoordigers organiseert de werkgroep RSAB?

Vanuit de werkgroep rsab worden in de beeldvormende fase verschillende online sessies gehouden. Voor 2021 worden nog twee Webinars en/of discussiebijeenkomsten voorbereid:

9 april 2021	Belangrijke sleutelthema's uit RES 1.0 t.b.v. lokale en regionale besluitvorming worden nader toegelicht. Verder zal in dialoog met de bestuurders het gesprek worden gevoerd, nadat het hoofdlijnenakkoord

door de bestuurders in de afzonderlijke Colleges, Gedeputeerde Staten en algemeen bestuur van het Waterschap is vastgesteld.

Alle vragen die nog bij u leven over het hoofdlijnenakkoord kunt u stellen en worden beantwoord!

Ook zal Democratie in Actie een toelichting geven over hoe je je rol als volksvertegenwoordiger kunt oppakken binnen de regionale besluitvorming & afstemming en hoe je je eigen raad/staten/algemeen bestuur hierin kunt meenemen.

11 Juni 2021

Dit is de laatste regionale bijeenkomst van de werkgroep rsab voor de volksvertegenwoordigers van West Overijssel. Dit is ook uw laatste kans om vragen te stellen over de definitieve RES 1.0. ter voorbereiding op de definitieve besluitvorming die uiterlijk op 8 juli a.s. rond moet zijn.

Deze twee data kunt u vast in uw agenda zetten. In de uitnodiging die later via de Griffies volgt wordt u verder geïnformeerd over de precieze invulling en vorm van de bijeenkomsten. Beide bijeenkomsten hebben als doel u goed te laten informeren door vragen te stellen zodat u zich goed kan voorbereiden op de besluitvorming van de RES 1.0.

Colofon Deze nieuwsbrief is een productie van de werkgroep RSAB RES West Overijssel en dient als service naar raden, staten en algemeen besturen waterschappen. Ruben van de Belt, voorzitter werkgroep rsab en Sandra Gerssen, secretaris werkgroep rsab. Contactgegevens: s.gerssen@overijssel.nl.